

Cvičenie 3 - homomorfizmy, izomorfizmy

Na pripomenutie: Homomorfizmus $f: (G, \circ) \rightarrow (H, *)$

$$f(g_1 \circ g_2) = f(g_1) * f(g_2)$$

Bijektívny homomorfizmus voláme izomorfizmus (injektívny homomorfizmus voláme monomorfizmus, surjektívny homomorfizmus voláme epimorfizmus).

Ak existuje epimorfizmus $f: (G, *) \rightarrow (H, \circ)$, tak hovoríme, že grupa H je homomorfným obrazom grupy G .

Úloha 1. Zistite, či sú grupy G a H izomorfné:

- $G = (\mathbb{Z}_6, \oplus)$, $H = (S_3, \circ)$
- $G = (\mathbb{R} \setminus \{0\}, \cdot) \times (\mathbb{R} \setminus \{0\}, \cdot)$, $H = (\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot)$
- $G = (\mathbb{Z}_6, \oplus)$, $H = (\mathbb{Z}_2 \times \mathbb{Z}_3, \oplus)$
- $G = (\mathbb{R} \setminus \{0\}, \cdot)$, $H = (\mathbb{Q} \setminus \{0\}, \cdot)$
- $G = (\mathbb{Z} \times \mathbb{Z}_2, +)$, $H = (\mathbb{Z}, +)$ (Sčítovanie v $\mathbb{Z} \times \mathbb{Z}_2$ chápeme tak, že na prvej súradnici používame obvyklé sčítovanie a na druhej sčítujeme modulo 2, t.j. tak ako sme definovali priamy súčin grúp.)

Úloha 2. Zistite, či sú grupy G a H izomorfné a či je grupa H homomorfným obrazom grupy G . Svoju odpoveď zdôvodnite!

- $G = (\mathbb{R}, +) \times (\mathbb{R}, +)$, $H = (\mathbb{C}, +)$
- $G = (\mathbb{Q}, +)$, $H = (\mathbb{R}, +)$
- $G = (\mathbb{Q}, +)$, $H = (\mathbb{Q}^+, \cdot)$
- $G = (\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot)$, $H = (\mathbb{R} \setminus \{0\}, \cdot)$
- $G = (\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot)$, $H = (\mathbb{R}^+, \cdot)$
- $G = (\mathbb{Q}, +)$, $H = (\mathbb{Q} \setminus \{0\}, \cdot)$

Úloha 3. Zistite, či sú grupy G a H izomorfné a či je niektorá z nich homomorfným obrazom druhej. Svoju odpoveď zdôvodnite!

- $G = (\mathbb{R}, +)$, $H = (\mathbb{R}^+, \cdot)$
- $G = (\mathbb{R} \setminus \{0\}, \cdot)$, $H = (\mathbb{R}^+, \cdot)$
- $G = (\mathbb{Z}_4, \oplus)$, $H = (\mathbb{Z}_2 \times \mathbb{Z}_2, \oplus)$

Úloha 4. Nájdite izomorfizmus medzi $(\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot)$ a $(G, \cdot)$, kde $G = \left\{ \begin{pmatrix} a & b \\ -b & a \end{pmatrix}; a, b \in \mathbb{R}, (a, b) \neq (0, 0) \right\}$; operácia na G je obvyklé násobenie matíc. (O $(G, \cdot)$ vieme z minulého cvičenia, že je to grupa. Vedeli by sme zdôvodniť, že je to grupa, s použitím izomorfizmu nájdeného v tejto úlohe. Alebo obrátene, ak vieme, že G je grupa, mohli by sme tento fakt použiť spolu s existenciou izomorfizmu na zdôvodnenie toho, že $(\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot)$ je grupa?)

Úloha 5. Nech H je podgrupa grupy G . Nech $g \in G$. Ukážte, že $gHg^{-1} = \{ghg^{-1}; h \in H\}$ je podgrupa grupy G .

Úloha 6. Nech $(G, \circ)$ je grupa. Je zobrazenie $g \mapsto g^{-1}$ izomorfizmus z G na G ? Ak nie, vedeli by ste definovať binárnu operáciu $*$ na G , tak, aby toto zobrazenie bol izomorfizmus grúp $(G, \circ)$ a $(G, *)$? Je uvedené zobrazenie izomorfizmom, ak G je komutatívna?

Úloha 7. Nech $f: G \rightarrow H$ je homomorfizmus grúp. Dokážte:

a) Zobrazenie f je surjektívne práve vtedy, keď $\text{Im } f = H$.

b) Zobrazenie f je injektívne práve vtedy, keď $\text{Ker } f = \{e\}$.

Úloha 8. Nech $a, b \in G$, kde G je grupa, $a, b \neq e$ také, že $ab = ba$ a $b^3 = 1$. Dokážte, že $\{a^n, ba^n, b^2a^n; n \in \mathbb{Z}\}$ je podgrupa grupy G .